

1979, 6. prosinec, Praha. – Nekrolog k úmrtí Františka Kriegla.**Za Františkem Krieglem**

Dne 3. prosince 1979 v dopoledních hodinách zemřel po desetitýdenním statečném zápase na následky srdečního infarktu ve věku 71 let veliký člověk a bojovník, lékař a politik MUDr. František Kriegel.

Mocenský zásah nám znemožnil, abychom důstojně doprovodili jeho tělesné pozůstatky na poslední cestě, nikdo a nic však nemůže vymazat z našich srdcí a z naší paměti bohatý a zavazující odkaz jeho myšlenek a činů, celé jeho osobnosti. Vždy se budeme vracet k tomuto nevyčerpatelnému zdroji morální síly a pevnosti, životní zkušenosti a politické moudrosti; v tomto smyslu pro nás František Kriegel nezemřel a zemřít nemůže. Naše bolest jeho náhlým odchodem ze života tím není o nic menší, ztrácíme v něm nenahraditelného přítele a spolubojovníka.

Ztrácíme v něm člověka v pravém slova smyslu dobrého, hluboce moudrého, skutečného a činorodého humanistu. Povolání lékaře, které si zvolil, chápal a plnil jako bezvýhradnou, nesobeckou, obětavou službu člověku, vykonával ji po celý život i v nejtěžších podmínkách bez ohledu na své osobní zájmy, čas a zdraví. Byl lékařem vzdělaným, vědcem, který ve svém oboru dosáhl pozoruhodných výsledků, ale záro veň a nadevše obětavým přítelem, pomáhajícím vždy a všude, přítelem pravdivým, upřímným a bylo-li třeba i kritickým. Lidská solidarita a humanismus nebyly pro něho prázdnými řečnickými obraty, staly se mu celoživotním úkolem, v každém období jeho života konkrétním a účinně plněným. Za věc socialismu, jehož lidský smysl mu byl hlavní, rozhodující věcí, se angažoval od mládí, bez váhání a bez výhrad pro sebe. Tato angažovanost zahrnovala i rozhodný odpor ke všemu, co člověka utlačuje, zotročuje a mrzačí, či jen ohrožuje a zastrahuje. Bojoval proti nemoci a smrti, ale také proti útlaku a násilí, lži, pokrytectví všude, kde se s nimi střetával. Vystavoval se stálému nebezpečí v letech 1936–1939 jako interbrigadista ve Španělsku a za války v Číně v boji proti japonským okupantům. Nelekl se těch, kteří s odvoláním na věc socialismu porušovali v padesátých letech jeho demokratický a humánní obsah. Byl v prvních řadách těch, kdo v letech 1967–1968 proboužovali dějinný pokus dát socialismu u nás lidskou tvář. Nikdy nebyl profesionálním politikem (byť měl rozsáhlé politické vzdělání), jeho celoživotní angažovanost, bytostná demokratičnost, která se mnohokrát dostávala do konfliktu s vrchnostenskými aparátnickými praktikami, dovedly jej přirozeně na čelné místo mezi muži jara pražského 1968. Jako živé svědomí smyslu Pražského jara a demokratické suverenity našich národů odmítl jakýkoliv projev souhlasu s ozbrojeným násilím, jímž byly potlačeny demokratické vymoženosti našeho lidu. Až do konce života statečně pozvedal hlas [na] obranu skutečných hodnot našeho života všude tam, kde byly ve jménu „normalizace a konsolidace“ potlačovány, znetvořovány či falšovány.

František Kriegel podepsal jako jeden z prvních Prohlášení Char ty 77 v lednu 1977 a stal se jedním z význačných členů našeho neformálního společenství. Mnohokrát přesně a podnětně vysvětloval přátelům doma i v zahraničí naše společné zásady. A znovu jako přítel a lékař působil účinně mezi námi, pomáhal, povzbuzoval a posiloval v těžkých chvílích. Svým optimismem podloženým hlubokou vzdělaností, širokým přehledem a jasnými stanovisky, neobyčejnou schopností pochopit, porozumět druhému člověku, spoluvytvářel výrazným způsobem život našeho společenství. Byl pro nás „vždy doma“, zejména mladí lidé mohli kdykoli čerpat z jeho moudrosti, vzdělanosti a zkušeností, s hlubokým citem pro jejich nezávislé názory a postoje.

Po dlouhou dobu a zejména pak od vzniku, existence a činnosti Char ty 77 byl František Kriegel terčem pomlouvačných útoků čs. sdělovacích prostředků, jeho byt a často i jeho každý krok byly prakticky neustále policejně střeženy (i jeho poslednímu odchodu z bytu do nemocnice asistovali dva uniformovaní strážci), setkal se i s fyzickým násilím. Vůči všem šikanám zůstal hrdě nevšímavý, neztrácel nic ze svého životního elánu a jemného smyslu pro humor, nic ze své laskavosti, pohostinnosti a bytostné otevřenosti k přátelům a všem, kdo přicházeli v dobré vůli. Dnes už mu nemůžeme říci, jak si toho všeho vážíme, jak mnoho pro nás znamenal, jsme a budeme si však toho vždy vědomi.

František Kriegel zemřel, celým svým životem však hustě popsal jednu ze světlých stránek našich a světových dějin. Příklad tohoto velkého člověka zavazuje, je na nás, abychom odkaz jeho pravdivého a čestného zápasu o lidskou důstojnost nesli dál.

Jiří Hájek, Zdena Tominová, Ladislav Hejránek

mluvčí Charty 77

→ Informace o Chartě 77, roč. 2 (1979), č. 16, s. 4.

K úmrtí F. Kriegla: Müller, Jiří: Čin politika. In: Dialogy, roč. 4, (1980), č. 1, s. 4-5 • Jezdinský, K.: O životě

a díle F. Kriegla, ÚSD, sb. RFE, pol. blok S-912 (4. prosince 1979);